

Teknisk gennemgang af forslag om ændring af børneloven, navneloven og forskellige andre love

(Smidiggørelse af registrering af medmoderskab, fastsættelse af transpersoners forældreskab og navneændring for transpersoner m.v.)

”Frihed til forskellighed – styrkede rettigheder og muligheder for LGBTI-personer”

- Regeringsudspil fra august 2020
- 10 initiativer, der skal styrke rettigheder og lige muligheder for homo- og biseksuelle og trans- og interkønnede i Danmark
- Heraf 3 initiativer på det familieretlige område:
 - *Smidiggørelse af registrering af medmoderskab*
 - *Forældreskab for transpersoner*
 - *Navneændring for transpersoner*
- Lovforslagets hovedformål → udmøntning af disse tre initiativer

Lovforslagets indhold

- Initiativet om *smidiggørelse af registreringen af medmoderskab* udmøntes ved en række ændringer af børneloven
- Initiativet om *transpersoners forældreskab* udmøntes ved at indsætte et nyt kapitel 6 a i børneloven
- Initiativet om *navneændring for transpersoner* udmøntes ved ændringer af navneloven
- Derudover indeholder lovforslaget tre lovtekniske konsekvensrettelser:
 - § 9, stk. 4, 1. pkt., i adoptionsloven
 - § 456 b, stk. 1, nr. 3, i retsplejeloven
 - Bilag 1, nr. 7, i CPR-loven

Smidiggørelse af registrering af medmoderskab 1/9

Regeringsudspillet

”Reglerne for medmoderskab skal smidiggøres, så medmoderskabet automatisk registreres. Det indebærer, at der ikke længere skal være et krav om deltagelse af en sundhedsperson som betingelse for fastslåelse af medmoderskab. Herved tilgodeses hensynet til barnets ret til to forældre. Konkret gennemføres ændringen i børneloven.”

Centrale bestemmelser om smidiggørelse af registrering af medmoderskab

- § 1, nr. 18 (nyt § 27, stk. 2, i børneloven)
- § 1, nr. 2 (ændring af § 3 a, stk. 1, 2. pkt., og § 3 b, stk. 1, 2. pkt., i børneloven)
- § 1, nr. 4 (ændring af § 3 a, stk. 1, 1. pkt., i børneloven)
- § 1, nr. 8 (ændring af § 3 b, stk. 1, 1. pkt., i børneloven)

Derudover foretages både indholdsmæssige og tekniske konsekvensændringer.

Smidiggørelse af registrering af medmoderskab 2/9

- § 1, nr. 18 (nyt § 27, stk. 2, i børneloven)

”*Stk. 2.* Er en kvinde blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke hertil, og barnet må antages at være blevet til ved inseminationen, jf. dog § 27 a, stk. 3. Samtykket, der skal indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor, skal afgives på en blanket, der skal indsendes til Familieretshuset.”

Betydning af ændringen

- Bestemmelsen giver mulighed for at etablere medmoderskab ved ”hjemmeinsemination”.
- Ved indsendelse af blanket om medmoderskab til Familieretshuset sikres parternes retssikkerhed med hensyn til parternes aftale om medmoderskab.

Smidiggørelse af registrering af medmoderskab 3/9

- § 1, nr. 2 (ændring af § 3 a, stk. 1, 2. pkt., i børneloven)
- § 1, nr. 4 (ændring af § 3 a, stk. 1, 1. pkt., i børneloven)

§ 3 a. Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, **anses ægtefællen eller partneren som medmor til barnet**, jf. dog stk. 2. Registreringen af medmoderskabet foretages af **personregisterføreren** i forbindelse med **registreringen af** barnets fødsel.

Betydning af ændringerne

- Når moren er gift med en kvinde, anses hendes ægtefælle automatisk som barnets medmor.
- Det er samme ordning, som for en mor, der er gift med en mand.
- Ingen krav om fremlæggelse af dokumentation for, hvordan barnet er blevet til.
- Medmoderskab registreres af personregisterføreren i forbindelse med registreringen af barnets fødsel.

Smidiggørelse af registrering af medmoderskab 4/9

- § 1, nr. 2 (ændring af § 3 b, stk. 1, 2. pkt., i børneloven)
- § 1, nr. 8 (ændring af § 3 b, stk. 1, 1. pkt., i børneloven)

§ 3 b. Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en kvinde som medmor til barnet, hvis hun og moderen skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Registreringen af medmoderskabet foretages af **personregisterføreren** i forbindelse med **registreringen af fødslen**.

Betydning af ændringen

- Moren og hendes kvindelige partner kan etablere medmoderskab gennem en ansvars- og omsorgserklæring.
- Det er samme ordning, som gælder for en mor med en mandlig partner.
- Ingen krav om fremlæggelse af dokumentation for, hvordan barnet er blevet til.
- Medmoderskab registreres af personregisterføreren i forbindelse med registreringen af barnets fødsel.

Smidiggørelse af registrering af medmoderskab 5/9

Indholdsmæssige konsekvensændringer af smidiggørelsen af registreringen af medmoderskab: Anerkendelse og afgørelse om forældreskab

- Anerkendelse af forældreskab (§ 1, nr. 1 og 13-15: Diverse ændringer af § 14 i børneloven)
- Afgørelse om forældreskab (§ 1, nr. 1, 14 og 15: Ændringer af § 20, stk. 4 og 5, i børneloven)

Betydning af ændringerne

- Som konsekvens af den foreslåede bestemmelse i § 27, stk. 2, udvides muligheden for anerkendelse af forældreskab til at omfatte "hjemmeinsemination".
- Som konsekvens af den foreslåede bestemmelse i § 27, stk. 2, udvides muligheden for at træffe afgørelse om forældreskab til at omfatte "hjemmeinsemination".

Smidiggørelse af registrering af medmoderskab 6/9

Indholdsmæssige konsekvensændringer af smidiggørelsen af registreringen af medmoderskab: Afgørelse om forældreskab

- Afgørelse om forældreskab: § 1, nr. 16 (Ny bestemmelse i § 20, stk. 6, i børneloven)

”Stk. 6. Er et barn blevet til ved assisteret reproduktion eller insemination, kan der træffes afgørelse om, at en mand er far, eller at en kvinde er medmor, hvis det godtgøres, at moderen og manden eller kvinden inden behandlingen med assisteret reproduktion eller inseminationen var enige om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor, selvom betingelserne i §§ 27 og 27 a for at anse manden som far eller kvinden som medmor ikke er opfyldt.”

Betydning af ændringen

- Mulighed for at træffe afgørelse om forældreskab ved uenighed, selvom parterne ikke har indsendt blanket om forældreskabet til Familieretshuset.

Smidiggørelse af registrering af medmoderskab 7/9

Indholdsmæssige konsekvensændringer af smidiggørelsen af registreringen af medmoderskab: Regnbuefamilier (1/3)

- Regnbuefamilier, hvor et lesbisk par ønsker, at en mand, som de kender, skal være sæddonor:
 - § 1, nr. 20 (§ 27 a, stk. 3-5, i børneloven)
 - § 1, nr. 1 og 2 (Ændring af § 1 a, stk. 1, i børneloven)

”§ 27 a. ...

Stk. 3. Er en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, blevet insemineret med en kendt mands sæd uden deltagelse af en sundhedsperson, anses manden som barnets far, hvis han har givet samtykke hertil, barnet må antages at være blevet til ved inseminationen, og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far, jf. dog § 27 a, stk. 4. En eventuel ægtefælle eller registreret partner til den kvinde, der skal insemineres, skal have givet skriftligt samtykke til inseminationen.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 3 gælder ikke, hvis de tre parter, der er nævnt i stk. 3, skriftligt erklærer, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal insemineres, skal være barnets medmor. Herefter anses ægtefællen, den registrerede partner eller partneren som barnets medmor.

Stk. 5. Erklæring og samtykke efter stk. 3 og 4 skal afgives på en blanket, der skal indsendes til Familieretshuset.”

Smidiggørelse af registrering af medmoderskab 8/9

Indholdsmæssige konsekvensændringer af smidiggørelsen af registreringen af medmoderskab: Regnbuefamilier (2/3)

Betydning af § 27 a, stk. 3-5

- § 27 a, stk. 3, vil betyde, at to gifte kvinder får mulighed for at aftale med en kendt mand, at han skal være far til et barn, som er blevet til ved en insemination uden deltagelse af en sundhedsperson med anvendelse af hans sæd.
- § 27 a, stk. 4, vil betyde, at den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 3, ikke vil gælde, hvis de tre parter aftaler, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal insemineres, skal være barnets medmor.
- § 27 a, stk. 5, vil betyde, at erklæring og samtykke efter § 27 a, stk. 3 og 4, skal afgives på en blanket, der skal indsendes til Familieretshuset.

Smidiggørelse af registrering af medmoderskab 9/9

Indholdsmæssige konsekvensændringer af smidiggørelsen af registreringen af medmoderskab: Regnbuefamilier (3/3)

- Regnbuefamilier, hvor et lesbisk par ønsker, at en mand, som de kender, skal være sæddonor:
 - § 1, nr. 20 (§ 27 a, stk. 3-5, i børneloven)
 - § 1, nr. 1 og 2 (Ændring af § 1 a, stk. 1, i børneloven)

§ 1 a. Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres sæddonor som far til barnet, når betingelserne i § 27 a, stk. 1 **eller 3**, er opfyldt, jf. dog stk. 3. Registrering af faderskabet foretages af **personregisterføreren** i forbindelse med **registreringen af** barnets fødsel.

Betydning af ændringerne

- To gifte kvinder kan aftale med sæddonor, at han skal være far til barnet.
- Personregisterføreren registrerer faderskabet.

Fastsættelse af transpersoners forældreskab 1/3

Regeringsudspillet

"I lovgivningen tages der ikke højde for, at transkønnede, der har ændret køn, bliver forældre. Når transkønnede, der har gennemført et juridisk kønsskifte, bliver forældre, skal fastslåelse af deres forældreskab ske i overensstemmelse med det juridiske og selvvalgte køn – og ikke det biologiske køn. Forældrene skal samtidig sikres de samme rettigheder og pligter, som hvis de ikke havde ændret køn. Dermed bliver det juridiske køn ikke styrende for en række af de rettigheder og pligter, der følger af forældreskabet. Konkret gennemføres ændringen i børneloven og relateret lovgivning samt i CPR."

Bestemmelser om udmøntning i lovforslaget

- § 1, nr. 24 (nyt kapitel 6 a i børneloven)
- § 6, nr. 1, 2 og 4-8 (konsekvensændringer af retsplejeloven)

Fastsættelse af transpersoners forældreskab 2/3

”Kapitel 6 a

Forældre og parter, der har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel

§ 31 a. Bestemmelserne i kapitel 1-6 anvendes med de ændringer, der følger af stk. 2 og 3, på forældre og parter, der efter § 3, stk. 7, i lov om Det Centrale Personregister har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel.

Stk. 2. En part, der er omfattet af stk. 1, har under behandlingen af en sag om faderskab og medmoderskab de rettigheder og pligter, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte. I relation til § 27 a betragtes en mand, der har gennemført et juridisk kønsskifte til kvinde inden barnets fødsel, dog som kvindelig ægtefælle eller kvindelig partner til den kvinde, der skal behandles med assisteret reproduktion eller insemineres.

Stk. 3. En forælder, der er omfattet af stk. 1, anses efter denne lov som barnets far eller medmor ud fra sit køn, der er registreret i CPR på fødselstidspunktet.

§ 31 b. En forælder, der anses for barnets far eller medmor efter § 31 a, stk. 3, har de rettigheder og pligter i forhold til moderskab, faderskab og medmoderskab efter dansk ret, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte.”

Fastsættelse af transpersoners forældreskab 3/3

Betydning af nyt kapitel 6 a i børneloven

- § 31 a, stk. 3, jf. stk. 2 → transpersoner anses som forældre i overensstemmelse med deres juridiske køn:
 - Kvinde har skiftet juridisk køn til mand og føder derefter et barn: anses som barnets far
 - Kvinde har skiftet juridisk køn til mand og accepterer forældreskab: anses som barnets far
 - Mand har skiftet juridisk køn til kvinde og accepterer forældreskab: anses som barnets medmor
- § 31 a, stk. 2, jf. stk. 1 → parter i sager om forældreskab efter børneloven
 - Betragtes som parter ud fra deres medfødte køn, selvom de har gennemført juridisk kønsskifte, f.eks. en mors pligt til at oplyse om mulige fædre.
- § 31 b → forældre bevarer rettigheder og pligter ift. moderskab, faderskab og medmoderskab, der følger af medfødt køn, f.eks. i forhold til barsel.

Navneændring for transpersoner 1/2

Regeringsudspillet

”Det skal være lettere for trans- og interkønnede, der ikke har gennemført et fysisk eller juridisk kønsskifte, at få et nyt fornavn, der er i overensstemmelse med egen kønsidentitet. Derfor skal en ansøgning om navneændring kunne gennemføres ved at erklære, at ønsket om navneændring er begrundet i en oplevelse af at tilhøre et andet køn. Konkret gennemføres ændringen i navneloven.”

Bestemmelser om udmøntning i lovforslaget

- § 2 i lovforslaget om ændring af §§ 4, 7 og 13 i navneloven

Navneændring for transpersoner 2/2

- § 2, nr. 4 (§ 13, stk. 2, i navneloven om kønsbestemte fornavne)

”Stk. 2. Et fornavn må ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet. 1. pkt. gælder ikke, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.”

(§ 2, nr. 2-5, indeholder tilsvarende ændringer af §§ 4 og 7 om kønsbestemte efternavne samt konsekvensændring af § 13, stk. 3)

Betydning af ændringerne

- Proceduren for navneændring for transpersoner forenkles ved, at ansøgeren selv udfylder en erklæring, i stedet for at der skal indhentes erklæring fra hospital om, at ansøger er transseksuel.

Spørgsmål?

